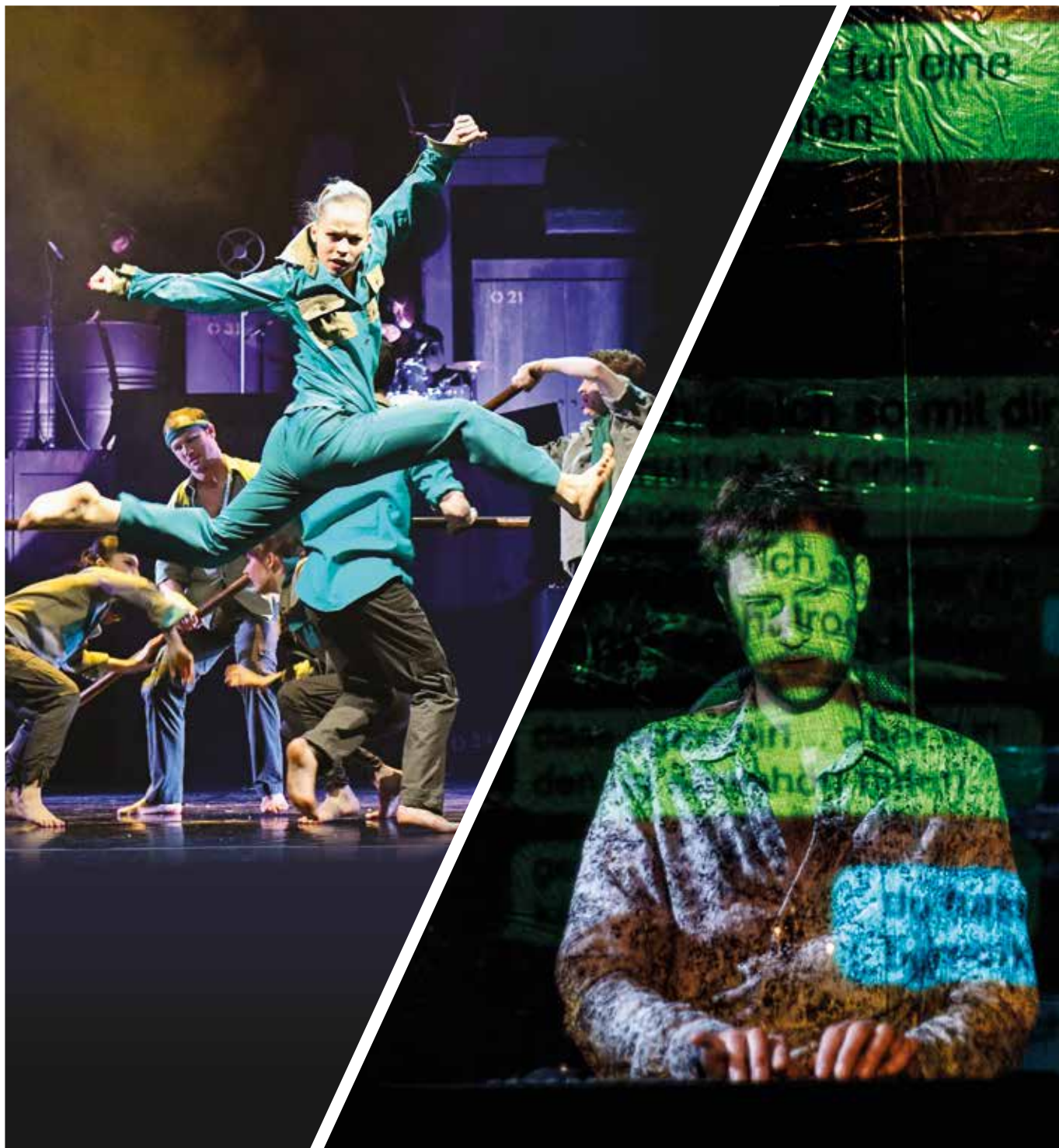

JOS

Ještěd | Oybin | Śnieżka

DIVADELNÍ ZEITUNG THEATER NOVINY

#3|2019

divadlofxšaldy

WILLKOMMEN | VÍTEJTE | WITAMY

WAS SIND IHRE PLÄNE FÜR DEN WAHLTAG ZUM EUROPÄISCHEN PARLAMENT AM 26. MAI 2019?

Dorotty Szalma,
Schauspielinstantin
Gerhart-Hauptmann-
Theater Görlitz-Zittau

Am Tag der Europa- und Kommunalwahl endet unser Theaterfestival in Zittau. Sicherlich werde ich am Abend die Abschlussvorstellung auf unserer Studiobühne besuchen. Aber im Anschluss werde ich zweifellos gespannt die Hochrechnungen verfolgen – so wie andere sonst beim Fußball mitfiebers.

W dniu wyborów europejskich i lokalnych kończy się nasz teatralny festiwal w Zittau. Z pewnością wieczorem wezmę udział w finałowym spektaklu na naszej scenie studyjnej. Ale potem bez wątplenia z ekscytacją będę śledzić pierwsze wyniki wyborów – tak, jak inni zazwyczaj kibicują rozgrywkom piłkarskim.

V den evropských a komunálních voleb končí náš divadelní festival v Žitavě. Zcela jistě večer navštívím závěrečné představení na naší studiové scéně. Ale následně budu určitě s napětím očekávat první odhady výsledků, tak jako někteří při fotbale.

JAK SE CHYSTÁTE STRÁVIT V DEN VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 26. KVĚTNA 2019?

Jarmila Levko,
Ředitelka Divadla
F. X. Šaldy Liberec

Budu v divadle, moje dcera bude tančit v rámci Tanečního večera Základní umělecké školy. Ale určitě stihnu i sledovat sčítání hlasů voleb do Evropského parlamentu. Pokud budou ve volbách úspěšní proevropská kandidáti, oslavím to skleničkou šampaňského!

Ich werde im Theater sein, meine Tochter tanzt im Rahmen des Tanzabends einer Musikschule. Aber sicherlich werde ich ebenfalls die Stimmenauszählung der Wahlen für das Europäische Parlament mitverfolgen. Falls Europa-Optimisten gewinnen, werde ich es mit einem Glas Champagner feiern!

Będę w teatrze, moja córka tańczy w szkole muzycznej. Ale jestem pewna, że będę również śledzić liczenie głosów oddanych w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Jeśli eurooptymiści wygrają, uczczę to kieliszkiem szampana!

TWOJE PLANY W DNIU WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, 26 MAJA 2019?

Tadeusz Wnuk,
Dyrektor Naczelny Teatru
im. Cypriana Kamila
Norwida w Jeleniej Górze

W dniu wyborów do Parlamentu Europejskiego zamierzam oczywiście wziąć udział w głosowaniu. To ważny dzień dla Obywateli Europy i Polski. Jeżeli pogoda dopisze, część dnia spędzę poza Jelenią Górą, najchętniej z dala od zgiełku miasta, niewykluczone, że w górach. A wieczór spędzę w teatrze – obejrzę spektakl „Co widział Kamerdyner”.

V den voleb do Evropského parlamentu půjdu určitě k volbám. Pro občany Evropy a Polska je to důležitý den. Pokud bude hezké počasí, strávím část dne mimo město, daleko od ruchu a hluku Jelení Hory, nejspíš někde na horách na dlouhé procházce. Večer budu v divadle, na představení „Co viděl majordomus“.

Am Tag der Wahlen zum Europäischen Parlament werde ich natürlich an der Abstimmung teilnehmen. Es ein wichtiger Tag für die Bürger Europas und Polens. Bei schönem Wetter verbringe ich einen Teil des Tages außerhalb von Jelenia Góra, weit weg vom Trubel der Stadt, vielleicht in den Bergen. Am Abend bin ich im Theater und werde mir „Was der Butler sah“ ansehen.

Die trinationale Theaterinitiative J-O-Ś, benannt nach den Gipfeln des Dreiländerecks Ještěd-Oybin-Śnieżka, ist eine kreative Partnerschaft zwischen den Theatern in Liberec, Zittau und Jelenia Góra. Über die künstlerischen Ergebnisse wird dreimal jährlich in dieser J-O-Ś Theaterzeitung berichtet sowie kontinuierlich im Netz unter: www.g-h-t.de/de/J-O-S/.

Trinacionální divadelní iniciativa J-O-Ś, pojmenovaná podle vrcholů Trojzemí Ještěd-Oybin-Śnieżka, je kreativní partnerství mezi divadly měst Liberec, Jelenia Góra a Zittau. O uměleckých výsledcích budou třikrát do roka informovat J-O-Ś Divadelní noviny a zároveň se o nich lze dočíst na internetových stránkách: www.saldovo-divadlo.cz/j-o-s/o-projektu.

Trójnarodowa inicjatywa teatralna J-O-Ś, nazwana od szczytów górskich Trójstyku Ještěd-Oybin-Śnieżka, jest twórczym partnerstwem między teatrami w Libercu, Zittau i Jeleniej Górze. O rezultatach artystycznych J-O-Ś-ia relacjonuje trzy razy w roku czasopismo teatralne i systematycznie w internecie pod adresem: www.teatrnorwida.pl/projekt-miedzynarodowych-warsztatow-j-o-s/.

Tiráž/Impressum

Gerhart-Hauptmann-Theater Görlitz-Zittau GmbH,
Demianiplatz 2, 02826 Görlitz, Tel. +49 (0)3581 4747-0,
Geschäftsführer: Klaus Arauner, Caspar Sawade

Divadlo F. X. Šaldy Liberec, Zhořecká 344/5,
460 01 Liberec, Tel.: +420 485 104 188, IČO 00083143,
Ředitelka: Ing. Jarmila Levko

Šéfredakce/Chefredaktion: Jarmila Levko, Caspar Sawade;
Redakce/Redaktion: Elmar Mann (em), Jiří B. Sturz (jbs),
Monika Tomková (mt), Hana Kramer, Gerhard Herfeldt,
Patricia Hachtel, Ricarda Böhme

Grafický design: Martin Teller | Satz: Sandra Birnbaum
Překladatel/Übersetzer: Jolanta Adamczyk, Hana Nejeřinská
(hn), Petr Pytlík (pp) | Opravy/Korrektury: Hana Kramer
Cover © „(S)tvoreni“ DFXŠ Michal Hančovský/„Reigen“
Změny a doplnění vyhrazeny/Änderungen und Ergänzungen
vorbehalten

Druck: Variograph Druck- & Vertriebs GmbH

Vydáno #8: 06.05.2019 v nákladu 170 000 kusů pro Liberecký
kraj a Landkreis Görlitz. Vychází třikrát ročně v rozmezí let
2017 – 2019. Evidenční číslo přidělené MK ČR E 22896.

Veröffentlichung #8: 06.05.2019; Auflage: 170 000 – Verteilung
an Haushalte in Liberec und Zittau sowie an ausgewählte
Kulturorte im Landkreis Görlitz.

Redakční uzávěrka/Redaktionsschluss: 17.04.2019;
Změny a doplnění vyhrazeny/Änderungen und Ergänzungen
vorbehalten.

J-O-Ś koordinace/Koordination:

Ricarda Böhme: j-o-s@g-h-t.de, +49 (0)3583-770533,
Monika Tomková: tomkova@saldovo-divadlo.cz,
+420 485 104 188

MENSCH, NACHBAR!

Petr Kumpfe in Aktion: der letzte Böhmisches überwindet Grenzen. | Petr Kumpfe in akci: poslední český Němec překonává hranice.

© privat

Petr Kumpfe moderiert nicht nur fürs Radio, sondern auch „Was geht uns das an?!“ am 10. Mai im Zittauer Theaterfoyer.

Der Bürgerentscheid zur Kulturhauptstadtbewerbung von Zittau 2025 steht vor der Tür – an einem Tag ohne Ausreden, weil gleichzeitig auch noch für alle Zittauer die Wahl zu EU- und Kommunalparlament ansteht. Dazu lädt die Gesprächsreihe „Was geht uns das an?!“ am 10. Mai (19:30 Uhr) ins Foyer des Gerhart-Hauptmann-Theaters. Wie gewohnt mit dem Blick auf größere Zusammenhänge jenseits des (eigenen) Tellerrands. Thema der Podiumsdiskussion gegen Politikverdrossenheit diesmal: der Bürgerentscheid und das persönliche Zusammenleben im Dreiländereck.

Gäste sind unter anderem Marina Nemirovsky, Gründerin der Nudelmanufaktur „Pasta Fantastica“ sowie Schauspieler und Regisseur Grzegorz Stosz, der in Zittau wohnt. Moderiert wird der Abend von keinem anderen als Petr Kumpfe, bekannter TV- und Radiomoderator und Comedian aus Liberec, geboren 1974 in Jablonec, diplomierter Ökonom und verheirateter Vater zweier Kinder, der sich als Sohn eines deutschen Vaters selbst als „letzter Böhmisches“ bezeichnet und durch die MDR-Sachsen-Sendung „Mensch Nachbar“ allseits der Grenzen bekannt ist.

Der lange Weg zum Wir im Eck

Er nahm sich vorab Zeit für Fragen des Abends und schildert die Problemlage: „Um ehrlich zu sein, interessiert es uns bislang gar nicht. Kommunalwahlen im Nachbarland sind im Großen und Ganzen kein Thema in Liberec, da Deutschland als stabiles Land wahrgenommen wird. Aber Hand aufs Herz: Kommunalwahlen in Tschechien sind für Sachsen doch auch ein eher unspektakuläres Thema“, erläutert Kumpfe. Selbstverständlich sei das in den Gemeinden direkt an der Grenze, für die der Kontakt zu den deutschen Gemeindevertretern wichtig ist, anders. Aber: Es würden keine politischen Kehrtwenden erwartet und man wisse bislang auch wenig über die Bewerbung Zittaus zur EU-Kulturhauptstadt. Allerdings: „Ich glaube, sollte sich der Bürgerentscheid für die Bewerbung aussprechen, wird in Liberec viel mehr dafür geworben werden.“

Neben den politischen wie geografischen Grenzen, die dank EU-Beitritt vor 15 Jahren ihre Wirkung als Außengrenze weitestgehend verloren, gibt es noch Sprach- und Währungsgrenzen. „Die Währungsgrenzen sind ein schwieriges Thema. Ich glaube, viele in Tschechien hätten den Euro schon gern in der Tasche, vor allem jene, die im Handel arbeiten. Leider ist das jetzt wegen der politischen Lage kein Thema. Aber meiner Meinung nach sind die Grenzen in den Köpfen geblieben: Sehr vielen ist es nicht klar, welch ein Wunder wir in der jetzigen Welt ohne Grenzen erleben.“ (em)

ČLOVĚČE, SOUSEDE!

Rozhlasový hlasatel Petr Kumpfe bude 10. května moderovat diskuzní pořad „Co je nám po tom?!“ v žitavském divadle.

Referendum o tom, zda se má Žitava ucházet o titul Evropské hlavní město kultury, je přede dveřmi. Zúčastnit by se měli všichni, protože v tento den probíhají zároveň volby komunální a také volby do Evropského parlamentu. 10. května 2019 v 19:30 proběhne ve foyer Divadla Gerharta Hauptmanna diskuzní večer s názvem „Co je nám po tom?!“. Již tradičně se budou řešit širší souvislosti, nejen situace v domácím rybníčku. Tématem diskuze zaměřené proti frustraci z politiky je tentokrát referendum a soužití v Trojzemí.

Hosty budou například Marina Nemirovsky, zakladatelka manufaktury na těstoviny Pasta Fantastica, herec a režisér Grzegorz Stosz, který bydlí v Žitavě. Moderovat nebude nikdo jiný než Petr Kumpfe, známý televizní a rozhlasový moderátor a bavič z Liberce, syn německého otce, který sám sebe označuje za „posledního českého Němce“ a je známý na obou stranách hranice díky svému rozhlasovému pořadu „Člověče, sousede“ na stanici MDR Sachsen. Narodil se v roce 1974 v Jablonci, vystudoval ekonomii, je ženatý a má dvě děti.

Dlouhá cesta od tří zemí k Trojzemí

Kumpfe se zamýšlí nad otázkami večera a vysvětluje problematiku: „Abych byl upřímný, dosud se nás to vůbec netýkalo. Komunální volby v sousední zemi jsou v Liberci celkem nezajímavé, Německo je vnímáno jako stabilní země. Ale ruku na srdce, ani komunální volby v Česku nejsou pro Sasy žádný trhák,“ objasňuje. V obcích přímo na hranici, pro které je kontakt se zastupiteli sousedních obcí v Německu důležitý, může být samozřejmě situace jiná. Ale neočekávají se žádné politické přemety. O tom, že Žitava usiluje o titul Evropské hlavní město kultury, se dosud také ví velmi málo. Kumpfe si ale myslí: „Pokud by občané Žitavy v referendu rozhodli, že se město o tento titul ucházet bude, zlepšit se také propagace této akce v Liberci.“

Kromě politických a geografických hranic, které díky Evropské unii před 15 lety z větší části ztratily svůj význam, existují ještě jazykové a měnové hranice. „Měnová hranice je komplikované téma. Domnívám se, že mnozí Češi by už rádi platili eurem. Především ti, kteří pracují v obchodě. Kvůli politické situaci se o tom zatím bohužel nedá mluvit. Podle mého názoru ale zůstala hranice v hlavách lidí. Spousta z nich se nedokáže srovnat se zázračnou proměnou dnešního světa ve světě bez hranic.“ (em/hn)

V KVĚTNU VÁS UNESE LIBERECKÉ WTF?!

IM MAI WIRD SIE DAS WTF?! IN LIBEREC MITREISSEN

Organizátoři slibují příjemnou atmosféru a kulturní zážitek na divadelním festivalu 17. -19. 5. v Malém divadle.

Festival se sedm let vyvíjel, vřel a žil v tělech i myšlenkách lidí působících pod hlavičkou F. X. Kalby (Tomáš Dianiška, Barbora Kubátová, Eliška Machová a spol.) Nyní přitéká do zkušených WTF?! cév nová krev! Jednoduše řečeno, F. X. Kalba už má moc „kalbování“ mimo Liberec, že ani teleport mezi Divadlem pod Palmovkou a Malým divadlem v Liberci by nestačil. Proto předávají štafetu dál. Je důležité, aby festival nezankl a dál svou WTF?! náturou zprostředkovával trendy a fenomény současného divadla a jeho reflexe současnosti. „Proto jsme naplnění hrdostí a pokorou štafetu přijali,“ říká člen souboru činohry Petr Hanák a jeho festivalový parťák Ondřej Ulihrach.

Kromě změny organizátorů se však diváci žádné další proměny festivalu bát nemusí. Festival, jako každý rok, nabídne bohatý program. „Dramaturgii se nesnažíme podříditi nějakému jednomu tématu. Důraz klademe především na aktuální náměty a provedení jednotlivých inscenací. Díky tomu je devízou našeho programu především pestrost,“ prozradili organizátoři. Hvězdami festivalu jsou beze sporu již tradičně Divadlo pod Palmovkou s představením „Poslední důvod, proč se nezabít“, ve kterém poznáte již známé tváře: Barboru Kubátovou, Jakuba Albrechta a Tomáše Dianišku.

Pražské divadelní uskupení VOSTO5 se ukáže svým představením Proton!!!, strhujícím příběhem zapomenuté hudební legendy, od které velikáni populární hudby i undergroundu čekali asi mnohem více. S hudební kometou zataženého nebe hluboké normalizace je totiž propleteno nevídané množství osudů současných hudebníků. Jevištní rozhlasová reportáž o objevu zapadlé ostravské kapely PROTON, která byla umlčena těsně předtím, než se stala slavnou. Soubor VOSTO5 si můžete pamatovat již z roku 2017, kdy festivalovým divákům představili svůj kus Standartní kabaret.

Na akci zavítá, již podruhé, Pavol Seriš s představením Pri kase a provede diváky nákupními středisky. Seriš se v Liberci objevil už několikrát a vytvořil si (nejen) liberecké fanoušky i na spřáteleném festivalu Divadlo v Bunkru, který se koná každoročně v září. Překvapením může být představení brněnského Divadla Feste, které se nebojí pracovat s tak nevděčným pojmem, jakým je politické divadlo. Zároveň se však vyhýbá laciné agitaci a patří k tomu nejlepšímu, co může brněnská alternativní scéna nabídnout.

Nezasvěceným by mohla připadat představení ZUŠ Liberec nebo studentů KALD DAMU jako pouhá výplň v programu. To by ovšem byla velká chyba! Logickou úvahou organizátoři naznali, že by na festivalu současného divadla měl zaznít hlas současné nastupující generace. Proto byla vybrána představení dospívajících amatérů a studujících profesionálů, která je zaujala svým svěžím provedením. Když už je řeč o studentském divadle, je třeba zmínit spřátelené divadlo Gerharta Hauptmanna v Žitavě, které přiveze představení The Walking Z, poměrně krátký a rychlý kus. Ale s dobrými herci – to slibuje divadlo GHT Zittau.

Die Organisatoren versprechen Neuheiten, eine nette Atmosphäre und ein tiefes Kulturerleben vom 17. bis 19.5. beim Theaterfestival.

Das Festival entwickelte sich, brodelte und lebte in den Körpern und im Geist von Menschen des F. X. Kalby-Theaters – Tomáš Dianiška, Barbora Kubátová, Eliška Machová u.a. – über sieben Jahre. Nun rinnt in den erfahrenen WTF?!-Adern neues Blut! Oder anders gesagt: F. X. Kalba hat genug vom „Kalbieren“ außerhalb von Liberec, nicht einmal ein Teleport zwischen dem Pod-Palmovkou-Theater in Prag und dem Schauspielhaus in Liberec würde genügen. Deshalb wird der Staffelnstab nun übergeben. Es ist wichtig, dass das Festival weiter lebt und dass es mit seiner WTF?!-Energie die Trends und Phänomene des zeitgenössischen Theaters und seine Reflexionen über die Gegenwart vermitteln kann. „Deshalb haben wir die Staffel mit Stolz und Demut angenommen“, sagen das Mitglied des Schauspiel-Ensembles Petr Hanák und sein Festivalkollege Ondřej Ulihrach.

Neben dem Austausch des Orga-Teams müssen die Zuschauer keine weiteren Veränderungen fürchten. Das Festival bietet, wie jedes Jahr, ein buntes Programm. „Wir bemühen uns, die Dramaturgie nicht einem einzigen Thema unterzuordnen. Wir akzentuieren vor allem die aktuellen Themen und die Umsetzung einzelner Inszenierungen. Dank dieses Ansatzes besteht der Wert unseres Programms vor allem in der Vielfalt“, so die Organisatoren. Zu den Festivalstars gehört zweifellos schon traditionell das Pod-Palmovkou-Theater, das diesmal mit der Vorstellung „Der letzte Grund, sich nicht umzubringen“ nach Liberec reist, in der wir die uns schon bekannten Gesichter – Barbora Kubátová, Jakub Albrecht und Tomáš Dianiška – wieder sehen werden.

Das Prager Theaterensemble VOSTO5 präsentiert sich mit seinem Stück „Proton!!!“, einer mitreißenden Geschichte der vergessenen Musiklegende, von der die Popmusik- sowie Undergroundmusik-Riesen wahrscheinlich viel mehr erwartet hätten. Mit diesem Musik-Kometen ist eine Vielzahl von menschlichen Schicksalen der heutigen Musikstars verbunden. Eine Bühnen-Funkreportage über die Entdeckung der vergessenen Ostrauer Band PROTON, die genau in dem Moment zum Schweigen gebracht wurde, bevor sie berühmt geworden ist. Die Theatergruppe VOSTO5 ist uns ebenso bekannt, sie hat dem Festivalpublikum schon 2017 ihr Stück „Standardkabarett“ präsentiert.

Auch Pavol Seriš tritt beim Festival bereits zum zweiten Mal auf. Diesmal spaziert er mit uns in der Inszenierung „An der Kasse“ durch Einkaufszentren. Seriš ist in Liberec schon mehrmals aufgetreten und

Poslední důvod, proč se nezabít (Divadlo pod Palmovkou)

V neděli proběhne premiéra Hereckého studia při DFXŠ – O vílách a Králi draků – druhý režisérský počín Jany Hejret Vojtkové, členky činohry Divadla F. X. Šaldy. Ve své nové hře se autorka znovu vydává do spletitých mezilidských vztahů, plných předsudků, klišé, netolerance, šikany a dalších negativních vzorců lidského chování, které už přitom část společnosti považuje za normalizované. Autorka se s těmito schémata, existujícími všude kolem nás, odmítá ztotožnit, akceptovat je a vyrovnává se s nimi prostřednictvím pohádkového střetu reálného světa.

Příjemnou atmosféru navodí hudební off-program festivalu. Postarají se o něj například Váša Truksa či SWABIK ft. Rebel Yella. Dále také vystoupí František Bielik, Thrown a na závěr sobotního večera vystoupí již tradičně DJ's Bukkake Brothers & Sister. Na letošní ročník je zařízeno občerstvení stejně pestré jako program. Bar Stereo zařídí pivo a drinky, poprvé přijdou podávat kávu a jiné dobrůtky kavárnici z Jednoho kafe a Bistro Široká poskytnou výborné jídlo.

Jak bylo na začátku předesláno, jednotící téma by člověk u WTF?! hledal jen marně. Přesto organizátoři zvolili heslo, které vystihuje celý program, a to: UNESE TĚ. (mt)

© Roman Dobeš

Program:

Pátek 17. 5. 2019

17:00 Divadlo pod Palmovkou – Poslední důvod, proč se nezabít
 19:00 KALD DAMU – Máj – |PostPunkOpera|
 20:30 Gerhart-Hauptmann-Theater Görlitz-Zittau – The Walking Z
 21:45 ZUŠ Liberec – Medvěd, který nebyl
 22:00 Váša Truksa unplugged
 22:25 ZUŠ Liberec – Medvěd, který nebyl
 23:00 Pavol Seriš – Pri Kase

Sobota 18. 5. 2019

13:00 DFXŠ – SIALská trojčata
 15:00 Buchty a loutky – PSYCHO RELOADED
 15:00 - 16:30 SWABIK ft. Rebel Yella
 16:00 František Bielik unplugged
 17:30 Vosto5 – Proton!!!
 19:30 Buchty a loutky – PSYCHO RELOADED
 19:00 Thrown
 22:00 Divadlo Feste – Display of the Shame
 00:15 Dj's – Bukkake Brothers & Sister

Neděle 19. 5. 2019

15:00 Herecké Studio DFXŠ – O vílách a Králi draků

© archive

begeistert seine Fans auch beim Partner-festival Divadlo v Bunkru, das alljährlich im September stattfindet.

Eine Überraschung bringt das Brünner Feste-Theater, das die Arbeit mit der anspruchsvollen Gattung des politischen Theaters nicht fürchtet. Gleichzeitig vermeidet dieses Ensemble aber billige Agitation und gehört zum Angestragtesten, was die alternative Theaterszene in Brno zu bieten hat.

Nichteingeweihte erachten die Vorstellungen der Musikschule ZUŠ Liberec oder der Studierenden KALD DAMU leicht als Pausenfüller im Programm. Dies wäre allerdings ein großer Fehler! Die Organisatoren sind der Meinung, dass bei einem Festival für zeitgenössisches Theater auch die Stimme der kommenden Generation gehört werden muss. Deshalb wurden Inszenierungen von heranwachsenden Amateuren und studierenden Professionellen ausgewählt, die die Zuschauer mit ihrer energie-geladenen Umsetzung fesseln werden. Beim Thema Studententheater sollte auch der Partner, das Gerhart-Hauptmann-Theater aus Zittau, Erwähnung finden, welches mit der Inszenierung „The Walking Z“, einem kurzen und schnellen Stück mit ganz jungen Schauspielern nach Liberec reist.

Am Sonntag findet die Premiere des Schauspiel-Studios beim DFXŠ-Theater statt – „Über Feen und den Drachenkönig“ – das zweite Stück der Regisseurin Jana Hejret Vojtková, Mitglied des Schauspiel-Ensembles des F. X. Šaldy-Theaters. In ihrer neuen Inszenierung macht sich die Autorin auf die Suche nach zwischenmenschlichen Beziehungen voller Vorurteilen, Klischees, Intoleranz, Schikane und weiteren negativen Verhaltensmustern der Menschen. Die Autorin lehnt es ab, sich mit diesen Schemata, die unsere Welt regulieren, zu identifizieren, sie zu akzeptieren und setzt sich mit ihnen mittels eines Märchenstreits in der realen Welt auseinander.

Auf angenehme Atmosphäre stimmt das Musik-Off-Programm des Festivals ein, beispielsweise mit Váša Truksa oder SWABIK ft. Rebel Yella. Weiterhin treten František Bielik, Thrown und zum Schluss am Samstagabend schon traditionell die DJs Bukkake Brothers & Sister auf. In diesem Jahr werden die Erfrischungen genauso bunt wie das Programm. Die Stereo-Bar bietet Bier und Drinks, zum ersten Mal kommen die Barmeister aus dem Café Jedno kafe, um Kaffee und andere Köstlichkeiten anzubieten, und das Bistro Široká kocht leckeres Essen.

Ein einheitliches Thema des WTF?!-Festivals lässt sich nur schwer finden. Nichtsdestotrotz haben die Organisatoren ein Motto gewählt, welches das ganze Programm charakterisiert:

UNESE TĚ/EINFACH MITREISSEND. (mt/pp)

„Malamore“ (Teatro Libero Milano)

© Carola Guaineri

„Die menschliche Stimme“ (Slovensko narodno gledališče Nova Gorica)

© Peter Uhan

THEATERFESTIVAL ALS EUROPAFETE

DIVADELNÍ FESTIVAL JAKO EVROPSKÁ SLAVNOST

Das achte trinationale J-O-Š Festival lockt mit elf Akten von sieben Bühnen aus fünf Ländern.

Es wird ein großes Fest ganz im europäischen Geist, das achte trinationale Theaterfestival im Dreiländereck. Es lockt vom 22. bis 26. Mai ins Gerhart-Hauptmann-Theater und endet dabei genau an jenem dreifachen Zittauer Wahltag, an dem in Sachsen sowohl Kommunalräte als auch in ganz Europa das EU-Parlament gewählt wird. Außerdem entscheidet gleichzeitig die Zittauer Bürgerschaft über ihre Bewerbung als Europäische Kulturhauptstadt.

Dazu bietet das Festival zum Ausklang gegen die Anspannung beim Stimmzählen in Wahllokalen und im Rathaus am Abend des 26. Mai die Farce von Sławomir Mrożek „Auf hoher See“ als eine spannende J-O-Š Produktion in Regie von Grzegorz Stosz, einem Landsmann des berühmten polnischen Dramatikers alter Schule. Drei schiffsbrüchige Herren auf einem Floß sind am Verhungern – eine freie, geheime und gleiche Wahl steht an, damit zwei Drittel überleben können ...

In Sachen Humor dazu passend die erste Vorstellung nach der offiziellen Eröffnung am Mittwoch 18:00 Uhr durch die Kollegen aus Liberec vom Divadlo F. X. Šaldy: Denn „Eine Enthandung in Spokane“ ist eine sehr schwarze Komödie des irischen Autors und Filmregisseurs Martin McDonagh aus dem Jahre 2010, der vor zwei Jahren für „Three Billboards Outside Ebbing, Missouri“ für sieben Oscars nominiert war. Die tschechische Inszenierung kommt zur Eröffnung in Regie von Jiří Š. Hájek und die Liberecer wollen damit in Sachen politischer Unkorrektheit neue Maßstäbe setzen.

Auch der andere Partner der titelgebenden J-O-Š Kooperation, das Teatr im. Cypriana Kamila Norwida aus Jelenia Góra, kommt mit einer schwarzen Komödie: „Was der Butler sah“ des Briten Joe Orton in Regie von Marek Siudym, wobei es sich von einer ganz „normalen“ Bühnenfarce hin zu einer Geschichte über Nymphomanie, Inzest, Transvestiten und versuchten Mord steigert. Man darf gespannt sein, wie die Polen diesen Reigen von Sünden verarbeiten.

Gute Traditionen und zwei Gastländer

Die Zittauer selbst tragen derweil ihre anderen beiden frischen J-O-Š Produktionen bei: Mit „Reigen – Korowód – Rej“ werden zehn Chats nach Arthur Schnitzler als Kooperation mit dem Liberecer Theater in Regie von Dorotty Szalma den Mittwochabend beenden und mit dem Jugendclubstück „The Walking Z“ den Donnerstag beginnen. Beides sehr aktuelle Dramen mit zeitgenössischem wie humorvoll-ironischem Blick auf akute Probleme der Jetzt- als Netz- wie Drogenzeit samt Happy End.

Osmý trinacionální festival J-O-Š nabízí návštěvníkům jedenáct představení ze pěti zemí.

Již 8. ročník divadelního festivalu Trojzemí v Divadle Gerharta Hauptmanna od 22. do 26. května 2019 bude velkou slavností v evropském duchu. Jeho finále se odehraje právě v den, kdy v Žitavě proběhnou trojí volby: jednak volby komunální, jednak – stejně jako v celé Evropě – volby do Evropského parlamentu, a do třetice budou v tento den obyvatelé Žitavy rozhodovat o tom, zda se má město ucházet o titul Evropské hlavní město kultury.

Festival bude tematicky zakončen 26. května večer drsnou fraškou Sławomira Mrożka Na širém moři, v režii Mrożkova krajana ze staré školy Grzegorza Stosze, která by mohla pomoci uvolnit napětí při sčítání hlasů ve volebních místnostech i na radnici. Tři ztroskotaní politici na jednom voru na pokraji vyhladovění a před nimi svobodná, tajná a rovná volba, která má rozhodnout o tom, které dvě třetiny přežijí ...

Humor by mělo přinést také první představení festivalu, hned po jeho oficiálním zahájení ve středu v 18 hodin. Kolegové z Divadla F. X. Šaldy z Liberce uvedou velmi černou komedii Ujetá ruka od Martina McDonagha z roku 2010. Tento irský autor a filmový režisér byl před dvěma lety nominován na sedm Oscarů za film Tři billboardy kousek za Ebbingem (Three Billboards Outside Ebbing, Missouri). Úvodní česká inscenace v režii Jiřího Š. Hájka se snaží vymezit nové hranice politické nekorektnosti.

Také druhý partner kooperace J-O-Š, Teatr im. Cypriana Kamila Norwida z Jelení Hory, přijíždí s černou komedií Co viděl majordomus britského autora Joe Ortona v režii Marka Siudyma. Celkem běžná jevištní fraška v průběhu děje graduje v příběh o nymphomani, incestu, transvestitech a pokusu o vraždu. Bude zajímavé vidět, jak si Poláci s tímto „hršíšným tancem“ poradí.

Tradice a dvě hostující země

Žitavští naproti tomu přispívají k festivalu svými dvěma nejnovějšími produkcemi: Rej – deset chatů podle Artura Schnitzlera v kooperaci s libereckým divadlem v režii Dorotty Szalma – zakončí středeční večer, a hra divadelního klubu mládeže The Walking Z zahájí čtvrteční program. Obě představení jsou velmi aktuální a na akutní problémy dnešní internetové a drogové doby se dívají s humorem a ironií, včetně nezbytného happy endu.

Zwei gute Traditionen werden zudem fortgesetzt: Einerseits kommt am Donnerstag das Lubuski Teatr aus Zielona Góra, das schon seit den Deutsch-Polnischen Theatertagen, also seit 2010, hier regelmäßig Gast ist. Die polnischen Kollegen kommt mit „JUM'AH. Eine arabische Nacht“. Der Untertitel („Eine Semi-Qasida von Paweł Kamza“) verrät nicht nur den Regisseur als Autor des Auftragswerkes, sondern auch die Tragödie selbst: Beleuchtet werden drei Schicksale an der türkisch-syrischen Grenze, die Apokalypse von Aleppo als internationaler Konflikt auf persönlicher, auch polnischer oder britischer Privatebene. Auch das Zdrojowy Teatr Animacji, also das Animationstheater aus Bad Warmbrunn, dem Kurort vor Jelenia Góra, reist wieder nach Zittau und bietet am Sonntagmorgen seine Version von „Der gestiefelte Kater“.

Zuvor jedoch kommt der große Sonnabend, mitsamt abschließender trinationaler Musikperformance als „Festival-Spektakel“ samt Liveübertragung auf den Theatervorplatz geplant. Zum Start kommt das Psychoteatr Wrocław mit „Rzeczy – Things – Dinge“, einem neuem Programm als Mix aus Schauspiel, Tanz, Musik und Gesang von Angelika Pytel, wobei sie selbst als „Universal Woman“ auftritt. Zwischendurch feiert das Teatro Libero Milano seine Zittau-Premiere: mit „Malamore“ als Schauspiel von Andrea Brunetti. Versprochen wird dabei ein „theatralischer Versuch, die Beziehung des Paares durch die Metapher der Beziehung zwischen einem König und seinem Narren zu inszenieren.“ Es geht um Macht und Besitz – und um Rollentausch bis zur Tragik.

Dazu kommt am Freitag, quasi als zweites Gastland, wie im Vorjahr das slowenische Nationaltheater aus Nova Gorica – sozusagen als Gegenbesuch zur Reise von „Auf hoher See“ in die neue Zittauer EU-Partnerstadt im März, welches dort bejubelt ward. Sie kamen im letzten Jahr mit Molières „Don Juan“, nun kommt mit „Die menschliche Stimme“ der berühmte Monolog von Jean Cocteau aus dem Jahre 1930 in Regie von Ajda Valcl – das intime Monodrama einer starken, modernen und unabhängigen Frau gehört zum Kanon internationaler Weltliteratur.

Insgesamt warten nach der Eröffnung am Mittwoch bis Sonntag elf Aufführungen mit immerhin sieben Gastspielen aus acht verschiedenen Theatern in sechs Städten aus insgesamt vier europäischen Ländern – alle mit mehrsprachigen Übertiteln oder Simultanübersetzung plus Werkeinführungen versus möglicher Sprachbarrieren. Wo findet man mehr Europa in so kurzer Zeit? Die Kartenpreise bleiben weiterhin stabil: Die Kinderinszenierungen kosten sieben (ermäßigt: drei), jene für Erwachsene zehn (ermäßigt: fünf) Euro, wobei der Festivalpass für alle Inszenierungen sich mit zwanzig (oder ermäßigten fünfzehn) Euro schon ab dem dritten Besuch richtig lohnt. (em)

Infos unter: www.g-h-t.de/de/J-O-S-Festival | Alle Termine auf Seite 12.

„JUM'AH. Eine arabische Nacht“ (Lubuski Teatr im. L. Kruczkowskiego in Zielonej Górze)

© GOPHOTO.PL

Dvě tradice trvají i nadále. Ve čtvrtek přijede Lubuski Teatr ze Zelené Hory, který zde pravidelně hostuje už od doby Německo-polských divadelních dní, tedy od roku 2010. Polští kolegové uvedou hru JUM'AH. Arabská noc. Podtitul „Semi-qasida od Pawła Kamzy“ prozrazuje nejen jméno autora a režiséra v jedné osobě, ale i samotnou tragédii. Jedná se o prezentaci tří osudů na turecko-syrské hranici, apokalypsu v Aleppu jako mezinárodní konflikt v osobní, mimo jiné polské a britské soukromé rovině. A znovu také přijede do Žitavy Zdrojowy Teatr Animacji, tedy loutkové divadlo z Bad Warmbrunnu, lázeňského místa nedaleko Jelení Hory, které v neděli ráno nabídne svou verzi Kocoura v botách.

Předtím však přijde velká sobota se závěrečnou trinacionální hudební performancí – Festivalový spektakl s živým přenosem na náměstí před divadlem. Na začátku vystoupí Psychoteatr Wrocław s představením Rzeczy-Things-Dinge (Věci), což je program složený z divadla, tance, hudby a zpěvu Angeliky Pytel, která zde vystupuje sama jako „univerzální žena“. Mezitím uvede Teatro Libero Milano svou žitavskou premiéru hry Malamore od Andrea Brunettiho. Avízován je „divadelní pokus inscenovat vztah jedné dvojice jako metaforu vztahu mezi králem a jeho bláznem“. Moc, vlastnictví a výměna rolí mají tragické vyústění.

Jako zástupce druhé hostující země vystoupí v pátek, stejně jako loni, Slovinské národní divadlo z Nové Gorici. Slovinsko vrací žitavským dubnovou návštěvu na své domovské scéně s hrou Na širém moři, která tu měla obrovský úspěch. Loni zde Slovinci insenovali Moliérova Dona Juana, letos přijíždějí s inscenací Lidský hlas, slavným monologem Jeana Cocteaua z roku 1930 v režii Ajdy Valcla. Toto intimní monodrama silné, moderní a nezávislé ženy patří do kánonu světové literatury.

Od středečního zahájení až do soboty bude uvedeno celkem 11 představení – z toho 7 hostujících z 8 různých divadel v 6 městech, z celkem 5 evropských zemí. Všechny s vícejazyčnými titulky nebo simultánně tlumočené, navíc s úvodními besedami s cílem překonat případné jazykové bariéry. Kde jinde lze najít tolik evropského dění najednou a v tak krátkém čase? Ceny vstupenek zůstávají i nadále stejné. Dětská představení stojí 7 eur (zlevněné vstupné 3 eura), představení pro dospělé 10 eur (zlevněné vstupné 5 eur). Festivalový pas, tedy vstupné na všechna představení, je za 20 eur (zlevněné za 15 eur) a vyplatí se už od třetího představení. (em/hn)

Internet: www.g-h-t.de/de/J-O-S-Festival | Všechny termíny na str. 12.

„RZECZY-THINGS-DINGE“ (Psychoteatr Wrocław)

© Jakub Lemański

IL TROVATORE NA SPÁLENIŠTI (NE)DÁVNÝCH TRAGÉDIÍ AUF DER BRANDSTÄTTE DER (LÄNGST)VERGESSENEN TRAGÖDIEN

Vybroušený diamant, symbióza hudby a dramatu.

Operní tvorba Giuseppe Verdiho bývá dělena do tří hlavních období. První je charakterizováno sebehledáním mladého autora. Střední období je však doslova líhni operních klenotů. V rychlém sledu vznikají Rigoletto, Il trovatore, La Traviata, Vespi siciliani, či Simon Boccanegra. Zvláště první tři jmenované se vryly nesmazatelně do operních dějin.

V případě Il trovatore spatřujeme dílo mimořádného dramatického náboje a melodické krásy. Opera o čtyřech jednáních odráží Verdiho zálibu ve středověkých námětech, v nichž skladatel spatřoval nekompromisní citovost a výrazné charaktery. Námět španělského romantika, Antonia Gutiérreze, předkládá komplikovaný příběh trubadúra Manrica, který se stává láskou k dívce Leonore s okamžitou nepoznaného bratra, hraběte Luny. To vše se děje na pozadí dávného příběhu, ve kterém byla stará cikánka nařčena z očarování dítěte a upálena. Libretisté Salvatore Cammarano a Leone Bardere se snažili vytvořit logickou literární zkratku, to se jim sice podařilo, ale dějové nuance opery zůstávají bez znalosti literární předlohy nejasné. Více jak 165 let, které uplynuly od premiéry (19. 1. 1853 v Římě), však prokázalo, že nejasnost libreta opeře pranic neublížila. Její síla spočívá v dramatické výstavbě a jedinečné invenci, která dílo naplňuje ohromným nábojem.

K liberecké inscenaci Il trovatore byl přizván slovenský herec a režisér Peter Gábor. Celý příběh umístil do členité scény tajemného spáleníště, v němž snad vítr občas rozdýmá žhavé uhlíky, z nichž pak ozbrojenci zkoprněli Ferrandovým příběhem vytahují divné pozůstatky tragických událostí. Výrazným jevištním prvkem jsou dlouhé pružné textilní pásy, které se prolínají scénou, tu jako pouta lapené Azuceny, jindy jako zářící, či jako symbol spletitých osudů nepoznaných bratrů.

V Liberci se můžeme tradičně těšit na znamenité pěvecké výkony. Manrica ztvárňují italský tenorista Paolo Lardizzone a neméně znamenitý maďarský tenorista Titusz Tóbisz. Hraběte Lunu nastudoval Jiří Rajniš ml., sólista drážďanské Semperoper, a jedná se o jednoho z nejmladších představitelů této role. V hlavních ženských postavách účinkuje například Lívia Obručník Vénosová jako Leonora, znamenitě jí alternuje Miroslava Pilcová Časarová. Postavu Azuceny, kterou G. Verdi chápal jako klíčovou, v Liberci zpívá Kateřina Jalovcová, sólistka Národního divadla v Praze, která před 12 lety v Liberci v této roli debutovala. Alternuje ji mladá pěvkyně Petra Vondrová.

Příštím operním titulem se tak na podzim stanou Příhody lišky Bystroušky Leoše Janáčka. Nejbližší repríza se koná 15. května v Šaldově divadle. (jbs)

Il trovatore (Věra Poláčková, Lívia Obručník Vénosová | DFXŠ)

© Karel Kašák

Ein geschliffener Diamant, eine Symbiose von Musik und Drama.

Die Opernwerke von Giuseppe Verdi werden in drei Hauptepochen eingeteilt. Die erste Epoche ist charakteristisch für das Suchen des jungen Komponisten. Die mittlere Epoche zeichnet sich durch eine Unzahl von Opernkleinoden aus. In schneller Folge entstanden „Rigoletto“, „Il trovatore“, „La traviata“, „I vesperi siciliani“, oder „Simon Boccanegra“. Hauptsächlich die drei erstgenannten prägten unvergesslich die Operngeschichte.

Im Falle der Oper „Il trovatore“ bewundern wir ein Werk wegen seines außerordentlichen dramatischen Schwungs und seiner melodischen Schönheit. In der Oper in vier Akten spiegelt sich Verdis Leidenschaft für mittelalterliche Stoffe wider, an denen der Komponist die kompromisslose Empfindlichkeit und die ausdrucksvollen Charaktere bewunderte. Der Stoff des spanischen Romanciers Antonio Gutierrez erzählt die komplizierte Geschichte des Troubadours Manrico, der durch seine Liebe zu Leonora zum Gegenspieler seines eigenen Bruders, des Grafen Luna, wird. Im Hintergrund des Geschehens wird eine uralte Geschichte erzählt, nach der eine alte Zigeunerin des Verzaubers eines Kindes bezichtigt und verbrannt wurde. Die Librettisten Salvatore Cammarano und Leone Bardere bemühten sich, eine logische literarische Abkürzung zu schaffen, was ihnen auch gelang, allerdings sind die Nuancen der Oper ohne Kenntnis der literarischen Vorlage unklar. In mehr als 165 Jahren, die seit der Uraufführung (19.1.1853 in Rom) vergangen sind, hat sich herausgestellt, dass die Unklarheit des Librettos der Oper nicht geschadet hat. Ihre Kraft besteht im dramatischen Aufbau und der einzigartigen Invention, durch die das Werk einen eindrucksvollen dramatischen Schwung erhält.

Zur Inszenierung in Liberec wurde der slowakische Schauspieler und Regisseur Peter Gábor eingeladen. Die Inszenierung spielt in einer geheimnisvollen Brandstätte, deren Kohlen noch im Winde glühen und aus der die Bewaffneten, die durch die Erzählung des Hauptmanns Ferrando gerührt sind, seltsame Reste der tragischen Ereignisse ziehen. Beeindruckendes Bühnenelement sind lange elastische Textilbänder, die die Bühne durchstreifen, einmal als Fesseln der gefangenen Azucena, ein anderes Mal als Barriere oder als Symbol der verwickelten Schicksale der unerkannten Brüder.

Wir können uns in Liberec auf wunderbare Gesangsleistungen freuen. Manrico wird vom italienischen Tenor Paolo Lardizzone und dem nicht weniger vortrefflichen ungarischen Tenor Titusz Tóbisz gesungen. Die Rolle des Grafen Luna hat Jiří Rajniš, Solist der Dresdener Semperoper, als Gast einstudiert, wobei er einer der jüngsten Darsteller dieser Rolle ist. In der weiblichen Hauptrolle singt Lívia Obručník Vénosová als Leonora, vortrefflich alterniert von Miroslava Pilcová Časarová. Die Figur der Azucena, die Verdi als eine Schlüsselgestalt auffasste, singt in Liberec Kateřina Jalovcová, Solistin des Nationaltheaters in Prag, die vor zwölf Jahren in dieser Rolle in Liberec debütierte. Sie wechselt sich mit der jungen Sängerin Petra Vondrová ab.

Die nächste Opernproduktion ist „Das schlaue Fuchslein“ von Leoš Janáček. Die nächste Vorstellung von „Il trovatore“ findet am 15. Mai im Šaldy-Theater statt. (jbs/pp)

(S)tvoření (Ensemble | DFXŠ)

© Michal Hančovský

(S)tvoření (Ensemble | DFXŠ)

© Michal Hančovský

(S)TVOŘITEL (S)TVOŘIL (S)TVOŘENÍ, KTERÁ TVOŘÍ DER SCHÖPFER SCHUF GESCHÖPFE, DIE DINGE ERSCHAFFEN

„Nejlepší by bylo nechat problémy v kapse kabátu.“

Inspirační zdroj k hudebně-tanečnímu mystériu našla Alena Pešková v taoismu. Cílem je cesta (= Tao) ke splynutí člověka s přírodou a ponechání věcem volný průběh. Taoisté rozvinuli myšlenku vzájemného propojení přírodního řádu a lidského života. K dosažení života v harmonii užívali princip pěti prvků – vody, dřeva, ohně, země a kovu, se kterými jsou úzce spjaty emoce strach, hněv, radost, zámudčivost a žal. A právě vzájemné působení přírodních živlů na lidské emoce se staly pro autorku největší inspirací a východiskem pro celé představení.

Hudbu ke (S)tvoření složila skladatelka a hudebnice Gabriela Vermelho. Její zpěv a hru na rozmanité hudební nástroje uslyší diváci společně s bubenickým uskupením Aries z Liberce, které Pešková a Vermelho oslovily ke spolupráci. Hudební soubor, vedený Sergejem Grigorenkem, naživo doprovází tanečnický na jevišti a svým účinkováním umocní zážitek z celého představení. Ostatně i všem tanečnickům se tímto hudebně-tanečním představením otevírají nové možnosti, a to hned v několika ohledech. Čeká je zpěv i mluvené slovo, náročná práce s rekvizitou, jakou je otevřený oheň zdokonalí také svoji fyzickou kondici.

Kam směřuje vaše představení? Odehraje se v konkrétní době či na konkrétním místě?

Alena Pešková: Taoistické učení o pěti prvcích je zde aplikováno na „náš“ časoprostor. Ale možná zůstáváme mimo něj. Jistě jsme však někde, odkud se momentálně nedá utéct (z tohoto života), protože tu cítíme příliš mnoho vazeb. Jsme někde, kde má každý svou „skříň“ se vzpomínkami, ale i věcmi, které se budou určitě ještě hodit. A tak tu čekáme a mezitím ze stereotypu jedna emoce rodí druhou, ovládá jinou, podmaňuje další. Každá má svou barvu vůni, číslo, zvuk a je správné ji každou přijmout, prožít, ovládnout.

Co byste popřála divákům před začátkem představení?

Alena Pešková: Přála bych si, aby u představení diváci co nejméně přemýšleli, ale o to více prožívali. I přes to, že vše bude mít své místo a význam. Vše se mění a přetváří, a ten, kdo se dívá, sám tvoří, protože žal v někom může vyvolat různé reakce. Nejlepší by bylo nechat své problémy v kapse kabátu, který necháme v šatně a chtít se čistě a upřímně vztekat, radovat, proměňovat, dojmout, bát... A nakonec možná i prožít. (mt)

„Lassen Sie am besten die Probleme in der Manteltasche.“

Die Inspirationsquelle zum musikalisch-tänzerischen Mysterium fand Alena Pešková im Taoismus. Das Ziel ist der Weg (= Tao) zur Harmonie zwischen dem Menschen und der Natur: Das Leben gewähren lassen. Die Taoisten entwickelten den Gedanken der gegenseitigen Verbindung der natürlichen Ordnung und des menschlichen Lebens. Um zum harmonischen Leben zu gelangen, bedienten sie sich des Prinzips von fünf Elementen – Wasser, Holz, Feuer, Erde und Metall, mit denen die Gefühle der Angst, der Wut, der Freude, der Schwermut und des Kummers eng verbunden sind. Diese gegenseitige Wirkung der Naturgewalten mit menschlichen Emotionen wurde für die Choreografin die größte Inspiration.

Die Musik zur „Schöpf(ung)“ schrieb die Komponistin und Musikerin Gabriela Vermelho. Ihren Gesang und ihr Spiel an den Instrumenten zusammen mit der Trommel-Gruppe „Aries“ aus Liberec können die Besucher genießen. Das Musikensemble, geleitet von Sergei Grigorenko, begleitet die Tänzer mit Live-Musik. Diese Inszenierung bietet auch den Tänzern neue Möglichkeiten. Sie singen und sprechen auf der Bühne, spielen mit anspruchsvollen Requisiten wie mit offenem Feuer und beanspruchen somit ihr ganzes physisches Leistungspotential.

Worauf zielt Ihre Vorstellung ab? Spielt sie an einem bestimmten Ort, zu einer bestimmten Zeit?

Alena Pešková: Die Tao-Lehre über fünf Elemente wird hier auf „unsere“ Zeit angewandt. Vielleicht bleiben wir aber außerhalb. Sicherlich befinden wir uns irgendwo, von wo wir nicht fliehen können (aus diesem Leben), weil wir zu sehr eingebunden sind. Wir sind da, wo jeder „seinen Schrank“ mit Erinnerungen und Sachen besitzt. So warten wir hier und inzwischen schöpft eine Emotion aus anderen Emotionen. Jede Emotion hat ihre Farbe, ihren Duft, eine Nummer und einen Ton und es ist richtig, alle zu akzeptieren, zu erleben, zu bewältigen.

Was würden Sie den Zuschauern vor Beginn der Vorstellung wünschen?

Alena Pešková: Ich wünsche, dass sie bei der Vorstellung so wenig wie möglich nachdenken, dass sie umso mehr miterleben. Dass aber dennoch alles seinen Ort und seine Bedeutung haben wird. Alles verändert sich, wird umgestaltet, und derjenige, der zuschaut, ist selbst der Schöpfer. Lassen Sie am besten die Probleme in der Manteltasche an der Garderobe und treten Sie ein, um sich aufzuregen, zu freuen, zu verändern, zu fürchten... und schließlich vielleicht auch aufgeklärt zu werden. (mt/pp)

IST SEX BESSER ALS ... ?

Ob Arthur Schnitzlers „Reigen“ noch Nationen spalten kann?
Drei mitwirkende Damen antworten.

Erst verschwand der Kommissar, dann die polnischen Schauspieler. Ihnen war nach der Absage der Uraufführung von „Der Kommissar verschwindet“ auch Arthur Schnitzlers „Reigen“ nicht geheuer, obwohl das Stück schon vor rund 120 Jahren in der Wiener Moderne entstand und der Berliner Theaterskandal nach der Uraufführung schon fast einhundert Jahre her ist. Schnitzlers Tanz geht dabei reigenhaft Hand in Hand die einstige Gesellschaftsleiter hinauf: von der Dirne über den Soldaten zum Stubenmädchen weiter zu dem jungen Herr samt Frau und Ehegatte übers süße Mädel zum Dichter, der Schauspielerin und dem Grafen, der letztlich, um den Kreis zu schließen, auch die Dirne liebt.

Dass dies heute nicht mehr so funktioniert, ist klar: Sex ist kein Tabuthema mehr, der gesellschaftliche Kreislauf wäre theoretisch weltumfassend. So sind die zehn Dialoge bis zum Zirkel, bei der neuen Zittauer Version von Dorotty Szalma und Gerhard Herfeldta zeitgemäß „Chats“ genannt, nicht immer körperlich, sondern auch mal digital. Nach der Premiere standen drei junge Damen aus drei Ländern über die Zeitmäßigkeit ohne Übersetzerin Rede und Antwort: Kostümkünstlerin Małgorzata Galaś-Prokopf aus Polen, Lucie Škodová aus Tschechien, die als Stubenmädchen und süßes Mädel spielt, und Martha Pohla als junge Frau und Dirne aus Deutschland.

Is das Ihre erste Begegnung mit Arthur Schnitzler und seinem „Reigen“?

Lucie Škodová: Ja, das erste Mal.

Małgorzata Galaś-Prokopf: Bei mir auch, ich kannte Schnitzler vorher gar nicht.

Martha Pohla: Ich kenne Schnitzler, aber habe ihn noch nie spielen dürfen.

Und wie wurde Ihnen das Stück dann von der Regisseurin Dorotty Szalma nahegebracht?

Martha Pohla: Für mich als Zittauer Ensemblemitglied lief das ganz normal. Anfangs haben wir uns entschieden, den alten, österreichischen Sprachduktus komplett in heutigen Alltagsslang zu übertragen. Das ging natürlich nur mit den polnischen und tschechischen Kollegen gemeinsam. Wir haben also jede Änderungen in beide Übersetzungen übertragen, sofern es auch dort altmodisch klang und nicht mehr gebräuchlich, um es in die heutige Zeit zu bringen.

Lucie Škodová: Das war ein enorm spannender Prozess, weil das Spiel in drei Sprachen ja im Prinzip immer auch drei Übersetzungen bedarf.

Martha Pohla, Lucie Škodová und Małgorzata Galaś-Prokopf vom „Reigen“-Team.

© Elmar Mann

JE SEX LEPŠÍ NEŽ ... ?

Může Schnitzlerův Rej ještě dnes rozdělovat národy?
Odpovídají tři účinkující herečky.

Nejdřív zmizel komisař, potom polští herci. Po zrušení premiéry Komisařova zmizení se jim totiž nezdál ani Rej, ačkoliv tato hra Arthura Schnitzlera vznikla už před 120 lety v době vídeňské moderny a od skandálu, který vyvolala její berlínská premiéra, uběhlo už téměř sto let. Schnitzlerův tanec zachycuje celé spektrum tehdejší společnosti a postupuje směrem vzhůru, od prostitutky přes vojáka až k panské a mladému pánovi se ženuškou a přes sladká děvčátka k básníkovi, herečce a hraběti. Tady se kruh uzavírá, protože hrabě miluje prostitutku z úvodní epizody.

Je jasné, že dnes je situace trochu jiná. Sex už není tabu, společenský žebříček je spíše žebříčkem globálním. Deset intimních dialogů, nazvaných v nové žitavské verzi Dorotty Szalma a Gerharda Herfeldta aktuálně „chaty“, je realizováno nejen fyzicky, ale také virtuálně. Po premiéře uvažují nad aktuálností hry tři mladé dámy ze tří zemí: kostýmní výtvarnice Małgorzata Galaś-Prokopf z Polska, Lucie Škodová z Česka, která hraje panskou a sladké děvčátka, a Martha Pohla z Německa, představitelka mladé paní a prostitutky.

Je to vaše první setkání s Arthurem Schnitzlerem a jeho Rejem?

Lucie Škodová: Ano, první.

Małgorzata Galaś-Prokopf: U mě také první, předtím jsem Schnitzlera vůbec neznala.

Martha Pohla: Schnitzlera samozřejmě znám, ale nikdy jsem ještě neměla tu čest ho hrát.

Jak vám režisérka Dorotty Szalma hru přiblížila?

Martha Pohla: Pro mě jako členku žitavského souboru vše probíhalo úplně normálně. Na začátku jsme se rozhodli kompletně převést starou rakouskou mluvu do současného každodenního slangu. To bylo možné samozřejmě jen ve spolupráci s českými i polskými kolegy. Všude, kde původní text zněl staromódně a nepoužitelně, jsme do obou překladů zakomponovali změny, abychom ho přiblížili současnosti.

Lucie Škodová: Byl to opravdu velmi zajímavý proces, protože hra ve třech jazycích má také tři překladatele.

V jakých jazycích se zkoušelo?

Lucie Škodová: No, to bylo různé: německy, česky nebo anglicky.

Małgorzata Galaś-Prokopf: Samozřejmě u toho byl pokaždé překladatel.

Pokud jste hru předtím neznali, jaké bylo vaše první setkání s ní?

Małgorzata Galaś-Prokopf: Vůbec jsem netušila, že to pokaždé bude natvrdo. Ty tři tečky mi nejdřív připadaly jako možnost volby...

Zpočátku jsem myslela, že se dají vyplnit i jinak. Hra byla přece dlouho zakázaná a v Polsku se moc nehraje.

Lucie Škodová: Mně to bylo jasné hned: jde o sex. Takže sex je na tomhle místě... a tamhle taky. Ale pak mi to došlo – sex je v každé scéně. ...No dobře, to je prostě divadlo. Se vším všudy.

Přesto je divné, že ještě sto let po premiéře má hra pořád takový účinek. Je pro vás pochopitelné, že polští herci a divadelníci se toho zalekli?

Małgorzata Galaś-Prokopf: Myslím, že záleží na regionu, ale představit si to dokážu docela dobře. Souvisí to s naší kulturou. Neměla jsem příležitost hovořit o tom s herci z Jelení Hory, na zkouškách jsem nebyla.

In welchen Sprachen lief denn der Probenprozess?

Lucie Škodová: Ach, sehr verschieden: Deutsch, Tschechisch oder Englisch.

Malgorzata Galaš-Prokopf: Es war natürlich immer auch ein Übersetzer dabei.

Wenn Sie das Stück vorher nicht kannten: Wie war denn Ihre erste Berührung?

Malgorzata Galaš-Prokopf: Ich habe gar nicht gewusst, dass es immer zur Sache kommt. Die drei Pünktchen habe ich erstmal als offen gesehen ... Ich dachte anfangs, man kann die Pünktchen auch anders füllen. Das Stück war ja lange verboten und wird in Polen kaum gespielt.

Lucie Škodová: Mir war das sofort klar: Es geht um Sex. Also da ist Sex ... und da wieder. Aber dann war klar: Sex in allen Szenen ... okay. Aber das ist halt Theater: Punkt für Punkt.

Ist aber erstaunlich, dass es einhundert Jahre nach der Uraufführung immer noch so wirkt. Ist es denn verständlich, wenn polnische Schauspieler oder Theatermacher zurückschrecken?

Malgorzata Galaš-Prokopf: Ich denke, es ist regional unterschiedlich, aber ich kann es mir durchaus vorstellen. Das hängt mit unserer Kultur zusammen. Ich konnte mit den Schauspielern aus Jelenia Góra nicht darüber reden, bei diesen Proben war ich nicht dabei.

Martha Pohla: Ich finde, jeder Schauspieler hat das gute Recht, zu sagen: Nein, das mache ich nicht. Man sollte – auch, wenn man Angst hat, ohne Job dazustehen – nicht immer alles mitmachen.

Das Recht auf Neinsagen

Und wo würden oder haben Sie schon einmal „Nein“ gesagt?

Lucie Škodová: Auch in Tschechien ist Neinsagen durchaus möglich! Aber bislang blieb bei mir alles im moralischen Rahmen, ich musste noch nie auf die Barrikaden. Auch beim jetzigen Stück bin ich vielleicht anfangs mal errötet, aber meine Familie sagt: Du warst super – also ist alles okay.

Martha Pohla: Meine Familie kommt auch noch, aber die Premiere war leider schon ausverkauft. Ich würde wohl sicher alles spielen, solange es einen Sinn ergibt und in den Zuschauern ein gewünschtes Gefühl auslöst. Aber nur um eines Effektes willen nackt über die Bühne laufen, das fände ich doof.

Malgorzata Galaš-Prokopf: Sie dürfen nicht vergessen: Im Theater experimentiert man bei den Proben sehr viel, darüber wird dann auch geredet. Es werden also bestimmte verschiedene Szenarien durchgespielt, ehe die vermeintlich beste Variante vor die Zuschauer kommt.

Wir wissen noch nicht, ob es in Polen läuft. Aber in Liberec wird es gezeigt werden. Was denken Sie, wie das Publikum reagiert?

Lucie Škodová: In Liberec sind viele junge Leute im Theater, für die Sex und Chatten ganz normal sind. Da braucht man sich keine Sorgen machen, sie werden viel lachen, es wird kein Skandal!

Und gäbe es aus Ihrer Sicht polnische Städte, wo es durchaus laufen könnte?

Malgorzata Galaš-Prokopf: In Warschau oder Breslau sicher ohne Probleme. Aber man muss zur Bewertung wirklich immer auch den politischen und historischen Kontext betrachten. In Tschechien hat – ähnlich wie in der DDR – der Kommunismus die Kirche fast zerstört. In Polen hingegen nicht, das hat durchaus etliche positive Wirkungen. So ist auch der moralische Einfluss der Kirche nicht generell anzuprangern.

Vielen Dank für das Gespräch. (em)

„Reigen“ (Martha Pohla und Grzegorz Stosz | GHT Zittau)

© Nikolai Schmidt

Martha Pohla: Myslím, že každý herec má právo říct ne, tohle dělat nebudu. Člověk by neměl dělat všechno, i když má strach, že přijde o práci.

Právo říct NE

Kdy byste řekla nebo jste již řekla NE?

Lucie Škodová: Odmítnout je bez problémů možné i v Čechách! Ale až dosud pro mě bylo všechno v rámci morálky, ještě nikdy jsem nemusela bojovat. I v téhle hře jsem se na začátku možná trochu červenala, ale rodina mi řekla: byla jsi skvělá! Takže je všechno v pořádku.

Martha Pohla: Moje rodina teprve přijde, premiéra už byla bohužel vyprodaná. Já bych určitě hrála všechno, pokud to dává smysl a vyvolává to v divákovi požadovaný pocit. Ale běhat nahá po jevišti jenom pro efekt se mi zdá hloupé.

Malgorzata Galaš-Prokopf: Nesmíte zapomínat, že v divadle se při zkouškách hodně experimentuje a o experimentech se pak také mluví. Zkoušejí se různé scénáře a k divákovi se dostane až ta varianta, která je považována za nejlepší.

Není ještě jisté, zda se hra bude hrát v Polsku. Ale v Liberci bude uvedena určitě. Jaká bude podle vás reakce publika?

Lucie Škodová: V Liberci chodí do divadla hodně mladých lidí, pro které je sex a chat zcela normální. Není třeba dělat si starosti, budou se smát, žádný skandal nebude!

Existují podle vás polská města, kde by hra mohla být uvedena?

Malgorzata Galaš-Prokopf: Ve Varšavě nebo ve Vratislavi určitě bez problémů. Při hodnocení je ale třeba vždy brát v úvahu i politický a historický kontext. V Česku stejně jako v bývalé NDR komunisté církve skoro zničili. V Polsku ale ne, což má nepochybně i jistý pozitivní účinek. Takže morální vliv církve nelze paušálně odsoudit.

Děkuji za rozhovor: (em/hn)

„Reigen“ (Martin Polach und Lucie Škodová | GHT Zittau)

© Nikolai Schmidt

WTF?!-festival

17. – 19.05.2019 | Malé divadlo Liberec

17.05.2019

- 17:00 | **Divadlo pod Palmovkou: Poslední důvod proč se nezabít**
- 19:00 | **KALD DAMU: Máj**
PostPunkOpera
- 20:30 | **GHT Zittau: The Walking Z**
Jugendstück | Daniel Ratthei
- 21:45 | **ZUŠ Liberec: Medvěd, který nebyl**
- 22:00 | **Váša Truksa unplugged**
- 22:25 | **ZUŠ Liberec: Medvěd, který nebyl**
- 23:00 | **Pavol Seriš: Pri Kase**

18.05.2019

- 13:00 | **DFXŠ: SIALská trojčata**
- 15:00 | **Buchty a loutky: PSYCHO RELOADED**
- 15:00 – 16:30 | **SWABIK ft. Rebela Yella**
- 16:60 | **František Bielik unplugged**
- 17:30 | **Vosto5: Proton!!!**
- 19:00 | **Thrown**
- 19:30 | **Buchty a loutky: PSYCHO RELOADED**
- 22:00 | **Divadlo Feste: Display of the Shame**
- 00:15 | **Dj's – Bukkake Brothers & Sister**

19.05.2019

- 15:00 | **Herecké Studio DFXŠ: O vlách a Králi draků**

J-O-Š-Festival

22. – 26.05.2019 | GHT Zittau

22.05.2019

- 18:00 | **Offizielle Festivaleröffnung 2019**
- 19:00 | **Eine Enthandung in Spokane**
Schwarze Komödie | Martin McDonagh
Divadlo F. X. Šaldy Liberec
Hinterm Vorhang
- 21:00 | **Reigen–Korowód–Rej**
Zehn Chats nach Arthur Schnitzler
Koproduktion GHT Zittau & DFXŠ
Liberec | Studiobühne

23.05.2019

- 18:00 | **The Walking Z**
Jugendstück | Daniel Ratthei
Studiobühne
- 19:30 | **JUM'AH. Eine arabische Nacht**
Eine Semi-Qasida | Paweł Kamza
Lubuski Teatr w Zieloniej Górze
Hinterm Vorhang

24.05.2019

- 18:00 | **Was der Butler sah**
Schwarze Komödie | Joe Orton
Teatr im. Cypriana Kamila Norwida
w Jeleniej Górze | Hinterm Vorhang
- 20:00 | **Die menschliche Stimme**
Monolog | Jean Cocteau
Slovensko narodno gledališče
Nova Gorica | Studiobühne

25.05.2019

- 18:00 | **Rzeczy–Things–Dinge**
Schauspiel, Tanz, Musik und Gesang
Angelika Pytel | Psychoteatr Wrocław
Hinterm Vorhang
- 19:30 | **Malamore**
Schauspiel | Andrea Brunetti
Teatro Libero Milano | Studiobühne
- 21:00 | **Festival-Spektakel mit Musikern aus Polen, Tschechien und Deutschland**
Liveübertragung auf Theatervorplatz
Vorplatz | Foyer

26.05.2019

- 10:00 | **Der gestiefelte Kater**
Animationstheater für Kinder
Zdrojowy Teatr Animacji w Jeleniej Górze | Hinterm Vorhang
- 19:30 | **Auf hoher See**
Farce | Sławomir Mrożek
Studiobühne

01.05. 14:00–22:30 | Dreiländerpunkt DE-PL-CZ

SAB-Jahresveranstaltung 2019 im Dreiländereck

16:40 | Dreiländerpunkt DE-PL-CZ
Ach du heiliger Bimbam!
Kinderlieder zum Mitsingen für Kinder ab 3 Jahren

03.05. 19:00 | Malé divadlo Liberec

- 👁️ **Reigen–Korowód–Rej**
Deset virtuálních hovorů
Arthur Schnitzler

08.05. 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec

- 👁️ **My Fair Lady**
Musical | Frederick Loewe,
Alan Jay Lerner

10.05. 19:30 | GHT Zittau | Foyer

Was geht uns das an?!
Diskussion Leben im Dreiländereck & Bürgerentscheid #Zittau2025

12.05. 16:00 | Šaldovo divadlo Liberec

- 👁️ **Il trovatore**
Opera | Giuseppe Verdi

15.05. 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec

- 👁️ **Il trovatore**
Opera | Giuseppe Verdi

18.05. 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec

- 👁️ **Nabucco**
Opera | Giuseppe Verdi
- 19:30 | GHT Görlitz

Cabaret
Musical | Fred Ebb und John Kander

19.05. 19:00 | GHT Görlitz

Cabaret
Musical | Fred Ebb und John Kander

21.05. 19:00 | Malé divadlo Liberec

- 👁️ **Na širém moři**
Fraška | Sławomir Mrożek

23.05. 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec

- 👁️ **Popelka**
Opera | Gioacchino Rossini

02.06. 19:00 | GHT Görlitz

Cabaret
Musical | Fred Ebb und John Kander

08.06. 19:30 | GHT Görlitz | Letztmalig!

Cabaret
Musical | Fred Ebb und John Kander

14.06. 19:30 | GHT Zittau

Schöpf(ung) – (S)tvoření
Tanz | Alena Pešková, Gabriela Vermelho,
Aries | Divadlo F. X. Šaldy Liberec

21.06. 10:00-15:00 | GHT Zittau

Your Stage, Your Show
J-O-Š Jugend- und SchülerTheaterTag

19:30 | GHT Zittau | Letztmalig!
The Walking Z
Jugendstück | Daniel Ratthei

- 👁️ S německými a/nebo polskými titulkami | Z niemieckimi i/lub polskimi napisami | Mit deutschen und/oder polnischen Übertiteln
- 👁️ S německými a/nebo českými titulkami | Z niemieckimi i/lub czesкими napisami | Mit deutschen und/oder tschechischen Übertiteln
- 👁️ S českými a/nebo polskými titulkami | Z českými i/lub polskimi napisami | Mit tschechischen und/oder polnischen Übertiteln

Kompletní program: www.saldovo-divadlo.cz
Peľny repertuar na: www.teatrnorwida.pl
Vollständiges Repertoire unter: www.g-h-t.de

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

„Sjvoiten“ i DFXŠ

„Reigen“ i GHT